

HITLER SI NAZISMUL

Promitand refacerea puterii Germaniei, Adolf Hitler si Partidul Nazist au impus un regim dictatorial. Politica indrazneata si lipsita de scupule a lui Hitler a avut cateva succese, dar a aimpins Europa in razboi.

Dupa infrangerea Germaniei in Primul Razboi Mondial, aliatii victoriosi au obligat-o sa accepte conditii umilitoare, pe care le-au redactat in detaliu la Versailles, in Franta. Germania a pierdut teritorii intinse, ii era interzis sa se reinarmeze si i s-a impus sa plateasca sume enorme de bani pentru presupusa vina a declansarii razboiului.

Germania in haos

Aliatii au pretins intotdeauna ca lupta impotriva Kaiserului si a sistemului imperial german si nu impotriva poporului german. Dar, desi Kaiserul abdicase si Germania devenise o republica democratica, germanilor le erau impuse aceleasi conditii dure si razbunatoare. In consecinta, noua replica si-a inceput existenta cu dezavantaje importante. In primii ani dupa razboi, conditiile din Germania erau haotice, iar supravietuirea republicii nu era sigura. Dispute si lupte repetate au avut loc intre comunisti si grupurile nationaliste de extrema dreapta. Atata extrema stanga, cat si extrema drapta doreau sa impuna regimuri nedemocratice.

Un adin zonele in care disputa s-a dus cu mare inversunare a fost Bavaria, cu speranta de a dobandi putere sau de a-i obliga pe conservatori sa declanseze o revolta impotriva republicii. O astfel de grupare era cea national socialista, sau Partidul Nazist in frunte cu Adolf Hitler, viitorul dictator al Germaniei.

Partidul Nazist

Hitler era de fapt austriac si nu german. Fiul unui perceptor, era inteligent, dar indisciplinat, nedescurcandu-se la scoala, esuand in toate ambitiile sale artistice, traind de pe o zi pe alta in cartierele sarace ale Vienei. Dupa ce s-a mutat in 1913 in capitala bavareze Munchen, s-a oferit voluntar in armata germana, cand a izbucnit Primul Razboi Mondial, pe care a servit-o cu devotament. Capitulara Germaniei a insemnat o lovitura teribila pentru el, dar s-a autoconvins repede ca armata germana nu a fost infranta, ci tradata – “injunghiata pe la spate” de evrei, socialisti, comunisti, precum si de alte grupuri “straine”.

Reintorcandu-se la Munchen, dupa razboi, Hitler s-a alaturat Partidului Muncitorilor Germani, de extrema dreapta. Abilitatile sale politice si talentul remarcabil de orator l-au facut in curand conducatorul partidului (Fuhrere), pe care l-a transformat intr-o organizatie de tip fascist, preluand multe idei de la liderul fascist italian, Benito Mussolini. Partidul sau a fost redenumit Partidul Muncitoresc National Socialist German.

Au fost adoptate unele simboluri, cum ar fi svastica. Miscarea nazista era intensificata cu ajutorul steagurilor, marsurilor si paradelor cu torte aprinse. Partidul a format o aripa militara, camasilor brune SA, care operau in calitate de armata privata, interventiile sale publice si tacticile violente la intalnirile publice contribuind la crearea unei atmosfere explozive, favorabile extremismului politic.

Puterea Fuhrer-ului

Sub conducerea lui Hitler, nazismul a devenit o forta importanta in politica bavareza. Insa, cand a venit vremea sa actioneze impotriva republicii, partidul nu era inca destul de puternic pentru a face singur acest lucru, formandu-se in cele din urma o coalitie de grupuri de extrema dreapta. Aceasta s-a intamplat in dezastruosul an 1923, cand francezii au cupat centrul industrial german, zona Ruhr, pentru neplata datoriilor, iar o inflatie rapida a micorat rapid valoarea monedei germane, spulberand majoritatea economiilor populatiei. Hitler si aliatii sai au vrut sa profite de acest moment pentru a declansa o revolta, insa politia din Munchen a stat pe pozitii si a deschis focul, iar incercarea acestora a esuat.

Deoarece autoritatile bavareze aveau o simpatie secreta fata de ideile lui Hitler, acesta a primit doar o sentinta usoara, facand o impresie foarte buna in timpul discursurilor sale in salile de judecata; insa la eliberarea sa, in 1924, perspectivele pentru Partidul Nazist erau descurajante. Germania isi revenea de pe urma crizei, iar sfarsitul anului 1924 s-a dovedit a fi o perioada optimista in care imprumuturile acordate de americani au incurajat prosperitatea Germaniei; vechiul antagonism dintre Franta si Germania parea sa inceteze. Republica a fost acceptata, fiind improbabil ca oamenii sa voteze in favoarea unui nationalism extrem, abandonand astfel ideile neobisnuite ale lui Hitler.

Acetse idei au fost elaborate in cartea lui Hitler, Mein Kampf (Lupta Mea), pe care a dictat-o secretarului sau Rudolf Hess, in timp ce se afla la inchisoare. Cum era de asteptat, Hitler voia sa distruga prevederile de la Versailles, sa-i zdrobeasca pe comunisti si pe socialisti si sa faca din Germania o tara puternica. Acesta, insa, era doar preludiul unei viziuni sinistre mai largi, inspirata din politica rasista bizara a lui Hitler. El considera ca istoria reprezenta mai intai de toate o lupta pe viata si pe moarte intre rase, desfasurata fara mila sau sentimente, si incare folosirea fortei sau minciuna sunt justificate. Germanii erau considerati neamul cel mai mare si mai pur – o rasa ariana de verf, superioara tuturor celorlalte. Arienii erau inconurati de dusmani – evreii, care voiau sa-i corupa si sa-i domine – si nu isi asiguraseră inca propria suveranitate asupra raselor “inferioare”, cum ar fi slavii, care populau cea mai mare parte a Europei de Est. Prin urmare, evreii trebuiau eliminati, insa nu se stia inca evident cum dorea Hitler sa faca acest lucru.

Filosofia lui Hitler

Bazat pe fantezii, nu fapte, si pe glorificarea fortei, autoritatea brutala si intoleranta, filosofia lui Hitler era opusul a tot ce era civilizatat si rational; iar unul dintre avantajele lui era faptul ca, dupa ce a ajuns la putere, multi oameni refuzau sa creaza da va lua in serios propriile idei.

Majoritatea germanilor care votasera in favoarea nazistilor aveau motive simple – dorinta de a gasi un tap ispasitor pentru suferintele lor si atractia fata de un conducator si un partid ce reprezentau o schimbare dinamica, in locul “afacerilor obisnuite” Acest lucru a devenit important in anul 1930, cand “afacerile obisnuite” s-au prabusit, iar lumea a fost zguduita de Marea Criza, deosebit de grava in Germania, unde imprumuturile americane care adusesera prosperitate au fost cerute inapoi si peste sase milioane de oameni si-au pierdut locurile de munca.

Pe masura ce numarul somerilor crestea, crestea si numarul voturilor in favoarea Partidului Nazist. Pana in 1932 a devenit cel mai mare partid indeoendent din Reichsrag (parlamentul german), inasa era inca departe de a obtine majoritatea voturilor si de a forma un guvern. Exista tot timpul pericolul ca sprijinul lui Hitler va disparea daca se imbunatateau conditiile economice, iar innoiembrie 1932 voturile in favoarea nazistilor au inceput sa scada. Hitler a respins ideea de a incerca o ridicare la lupta: fiind hotarat sa nu repete greselile pe care le facuse in anul 1923, intentiona sa dobandeasca putere in mod legal si sa se foloseasca apoi de aceasta pentru a declansa o revolutie.

Ocazia i s-a ivit cand cei doi conducatori conservatori ce controlau guvernul german au intrat in conflict. Unul dintre acestia, Franz von papen, s-a oferit sa formeze o coalitie cu nazistii, crezand ca acestia pot si “imblanziti”. Astfel, in ianuarie 1933, Hitler a devenit cancelar (prim-ministru), inasa nazistilor li s-au oferit doar cateva posturi in guvern. Cu toate acestea, conservatorii au ajuns la concluzia ca subestimaseră metodele brutale si dure prin care nazistii manevrau puterea statului si politia impotriva rivalilor lor; de exemplu, incendierea Reichstangului a fost folosita drept pretext pentru a ataca numerosul Partid Comunist German. Apoi, o intelegere cu Partidul de Centru Catolic a conferit nazistilor suficiente voturi pentru aprobarea unui Act de Imputernicire, prin care Hitler sa detine puteri dictatoriale timp de patru ani.

Ridicarea celui de-al treilea Reich

Conform planurilor sale, Hitler putea acum sa se foloseasca de puterile pe care le dobandise in mod legal pentru a crea o noua Germanie, Al Treilea Reich. Toate partidele politice, cu exceptia Partidului Nazist, au fost dizolvate, la fel s-a intamplat cu syndicatele, publicatiile anti-naziste si cu alte elemente de opozitie. Nazismul a devenit doctrina oficiala a celui de-al Treilea Reich, iar Hitler era glorificat in calitatea de Fuhrer atotputernic al acestuia. Cand SA-ul parea sa scape de sub control, acesta a fost drobit in “Noaptea Cutitelor Lungi”, lasand puterea in mainile politiei politice in uniforme negre (SS). Adversarii politici era adunati in lagare de concentrare, evreii erau persecutati si privati de majoritatea drepturilor.

Revigorarea economiei

Cu toate acestea, Hitler se bucura de sprijin in Germania, mai ales datorita faptului ca un program de reinarmare si construirea de strazi au oferit noi locuri de munca, revigorand economia: muncitorii germani si-au pierdut o mare parte din drepturi, dar macar aveau de lucru. Propaganda nazista afisa imaginea unui popor care urma o anumita directie, iar succesele lui Hitler in ceea ce privea politica externa au dus la cresterea prestigiului si a popularitatii acestuia.

Prin reinarmare si introducerea recrutarii, Hitler a incalcat fatis restrictiile impuse de tratatul de la Versailles. Apoi, in 1936, a trimis trupe in Rhineland. Acesta era teritoriu german, dar si zona demilitarizata – in care, incepand cu anul 1914, Germania nu ar mai fi avut voie sa plaseze forte militare. Reinarmarea Germaniei se afla doar in primele etape si, daca Franta ar fi atacat, Germania ar fi fost nevoita sa accepte o infrangere umilitoare. Insa acest lucru nu s-a intampat. Statagema lui Hitler functionase, iar succesele pe care le-a avut l-au convins ca puterile occidentale erau “delasatoare”, slabe, fiindu-le teama sa poarte un nou razboi.

Marea Britanie si Franta nu doreau declansarea unui Razboi pe plan european, fiind convinse ca Germania a fost tratata prea dur in Tratatul de la Versailles. Astfel, in 1938, devenind din ce in ce mai puternic, Hitler a anexat Austria si a cultivat apoi cu abilitate nemulțumirile inrandul minoritatii germane din zona Sudeta in Cehoslovacia. Amenintările lui Hitler au adus Europa in prag de razboi, in sa, din nou, Franta si Anglia s-au dovedit mai ingaduitoare, iar la negocierile duse la Munchen, o zona substantiala a Cehoslovaciei a fost cedata Germaniei.

Pana acum castigurile lui Hitler pareau justificate, de vreme ce teritoriile cucerite erau populate de germani, care pur si simplu “se intorceau la Reich”. Insa in martie 1939 Hitler a constrans Cehoslovacia – o tara non-germana – sa accepte un “protectorat” german. Acest lucru a intarit atitudinea puterilor vestice, iar in momentul in care Hitler a inceput o noua campanie diplomatica, bazata pe revendicarile minoritatii germane din Polonia, Franta si Anglia l-au avertizat pe acesta ca, in cazul in care Polonia va fi atacata, ele vor lupta de partea ei.

Pe masura ce tensiune crestea, Hitler a reusit sa-i manipuleze pe rivalii sai, prin incheierea unui pact de neagresiune cu Uniunea Sovietica, in ciuda urii pe care o nutrea fata de acest stat comunist, in majoritate slav. Eliberat de riscul unei posibile aliante intre tarile vestice si Uniunea Sovietica, Hitler a ordonat atacarea Poloniei la 1 septembrie 1939, in cazul in care polonezii refuza sa faca compromisuri. In urma invadării Poloniei de catre Hitler, Marea Britanie si Franta s-au tinut de cuvânt si au declarat razboi Germaniei.

DATE IMPORTANTE:

1918

Razboiul se incheie cu infrangerea Germaniei. Germania devine republica.

1919

Tratatul de la Versailles

1923

Trupele franceze ocupa Ruhr-ul. Insurectia nazista de la Munchen da gres.

1924

Hitler scrie Mein Kampf

1929

Prabusirea de pe Wall Street aduce cu sine Marea Criza a anului 1930

1932

Partidul Nazist devine cel mai mare partid politic

1933

Hitler devine cancelarul Germaniei

1934

Nopatea Cutitelor Lungi

1936

Trupele germane ocupa Rhineland-ul

1938

Uniunea Germaniei si a Austriei. Acordul de la Munchen

1939

Protectoratul german asupra Boemiei si Moraviei. "Pactul de Otel" intre Germania si Italia. Pactul nazi-sovietic. Invadarea Poloniei de catre Germania duce la izbucnirea razboiului pe plan european.